
Plagiátorství

Co je plagiátorství?

- Přisvojení si cizích myšlenek, nekorektní napodobování uměleckého, literárního, vědeckého díla;
- činnost, kdy se osoba neprávem vydává za autora díla či myšlenky;
- úmyslné či neúmyslné porušení citačních pravidel (necitování, špatné citování atd.).
- Norma ČSN ISO 5127–2003 definuje plagiát jako „představení duševního díla jiného autora půjčeného nebo napodobeného v celku nebo z části, jako svého vlastního“.

Jak zabránit plagiátorství?

Korektním převzetím myšlenek, kterým je

- doslovná citace textu v uvozovkách s doplněným bibliografickým údajem;
- kombinace citace i parafráze s doplněným bibliografickým údajem;
- parafráze původního textu bez uvozovek s doplněným bibliografickým údajem.

Tři základní pravidla:

1. Odlišit převzaté myšlenky od vlastních.
2. Odkázat na původní zdroj.
3. Označit původní zdroj tak, aby se dal dohledat.

Plagiátorství a legislativa

Autorský zákon, celým názvem Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (Česko, 2000) přímo nedefinuje termín plagiátorství, ale upravuje práva autorů k jejich autorským dílům a také podmínky užití autorského díla a odměny za toto užití [Infogram, c2009].

Zákon o vysokých školách, celým názvem Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění některých zákonů nevymezuje pojem plagiátorství, ale umožňuje v rámci § 64 vysoké škole v rámci jejich vnitřních předpisů definovat disciplinární přestupek a pomocí § 65 stanoví sankce za tento přestupek.

Disciplinárním přestupkem je podle § 64 je zaviněné porušení povinností stanovených právními předpisy nebo vnitřními předpisy vysoké školy a jejích součástí, jako je např. plagiátorství. Provinilec může být za takový disciplinární přestupek potrestán: napomenutím; podmíněčným vyloučením ze studia; nebo dokonce vyloučením ze studia [Česko, 1998].

Vysoké školy upravují problematiku plagiátorství v návaznosti na Zákon o vysokých školách vlastními předpisy. Postih za disciplinární přestupek bývá upraven interním disciplinárním řádem fakulty nebo vysoké školy.

Na FSV UK je problém plagiátorství ošetřen opatřením děkana [Citace a uvádění pramenů : opatření proti plagiátorství](#) .

Antiplagiátorské systémy

Theses.cz

[Theses.cz](#) slouží k odhalování plagiátů v závěrečných a absolventských pracích a je do něj zapojeno více než 50 vysokých a vyšších odborných škol v České republice a na Slovensku. Jsou mezi nimi školy veřejné, soukromé i státní. Zároveň se jedná o registr prací, metadata / informace o práci mohou být veřejně vyhledatelné. Škola rozhoduje sama o tom, komu zpřístupní metadata a plné texty prací: všem v internetu, studentům či pracovníkům školy, případně nikomu.

Turnitin

Aplikace pro elektronické odevzdávání a hodnocení obsahu seminárních a závěrečných prací slouží na předních světových univerzitách k poskytování zpětné vazby studentům, výcviku akademického psaní a prevenci plagiátorství. Aplikace Turnitin umožňuje velmi jednoduše porovnávat obsah akademických prací s velkou databází dokumentů zahrnujících kromě volně dostupných webů také licencované zdroje a repozitáře závěrečných prací. Používaný na FSV UK.

Odevzdej.cz

Systém Odevzdej.cz funguje pro odhalování plagiátů v seminárních nebo jiných pracích. Jde o e-learningový nástroj pro sběr, kontrolu a hodnocení prací učitelem.

Obsahuje:

- funkce pro veřejnost a výhody pro licencované instituce,
- možnost napojení systému na lokální systém školy a vzdálené využívání služeb vyhledávání podobností,
- kontrolu prací pro veřejnost,
- porovnání podobností napříč databázemi porovnávaných dokumentů Odevzdej.cz, Theses.cz a Repozitar.cz a dalších zdrojů včetně vyhledávání podobností na internetu.

Literatura k problematice plagiátorství

Co je plagiátorství a jak se mu vyhnout [online]. Institut sociologických studií. FSV UK [cit. 2021-9-27]. Dostupné z: <https://iss.fsv.cuni.cz/co-je-plagiatorstvi-a-jak-se-mu-vyhnout>

TICHÁ, L. a kol. *Jak psát vysokoškolské závěrečné práce* [online]. Praha: ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA ČVUT, 2009 [cit. 2021-9-27]. Dostupné z: <http://147.32.235.117/files/VSKP/VSKP.pdf>

FOLTÝNEK, T. *Jak se vyhnout plagiátorství. Příručka pro studenty*. 2020. ISBN 978-80-246-4789-0 Dostupné z: <https://karolinum.cz/data/book/24022/foltynek-jak-se-vyhnout-plagiatorstvi>

HAVLOVÁ, L.. *Plagiáty, postrach studentů*. *Vysokeskoly.cz* [online]. 23. 5. 2013 [cit. 2021-9-27]. Dostupné z: <https://www.vysokeskoly.cz/clanek/plagiaty-postrach-studentu>

Zákon č. 111/1998 Sb. Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách).

Zákon č. 121/2000 Sb. Zákon o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

Zákon č. 40/2009 Sb. Zákon trestní zákoník